

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име Здравковић Иван Урош
Датум и место рођења 16.04.1984. Ниш

Основне студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Правни факултет
Студијски програм Право
Звање Дипломирани правник
Година уписа 2003.
Година завршетка 2007.
Просечна оцена 9.35

Мајстер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Докторске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Правни факултет
Студијски програм Право
Година уписа 2007.
Остварен број ЕСПБ бодова 120
Просечна оцена 9.50

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације Остваривање дистрибутивне правде у систему решавања спорова пред Светском трговинском организацијом
Име и презиме ментора, звање Проф.др Александар Тирић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу
Проф. др Предраг Цветковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације НСВ број 8/18-01-003/16-016 од 14.04.2016. године.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна 390

Број поглавља	4
Број слика (шема, графикана)	/
Број табела	6
Број прилога	/

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
	Урош Здравковић, Решавање спорова пред Светском трговинском организацијом и границе меродавног права, <i>Зборник радова Правног факултета у Нишу</i> , 2016, Бр. 72, стр. 311-328. ISSN 0350-8501 <i>Кратак опис садржаних до 100 речи</i>	
1	Централно истраживање рада односи се на релевантност тзв. „спољашњих“ извора права, односно на компетенцију судећих тела Светске трговинске организације (СТО) да примене изворе права који се налазе изван правног система СТО. У оквиру своје праксе, ова тела су истицала да тзв. „обухваћени споразуми“ (извори права СТО у ужем смислу) представљају једино право које је меродавно приликом оцене да ли је нека чланица СТО повредила обавезе које проистичу из чланства у овој Организацији. Међутим, у литератури постоје ставови који заговарају флексибилнији приступ у погледу овог питања. Аутор упућује на јасне границе и ситуације у којима је потребна (па и нужна) интеракција правног система СТО са тзв. „спољашњим“ изворима права.	M51
	Урош Здравковић, Концепт дистрибутивне правде у Светској трговинској организацији, <i>Право и привреда</i> , 2016, Бр. 7-9, стр. 286-296. ISSN 0354-3501 <i>Кратак опис садржаних до 100 речи</i>	
2	Дистрибутивна правда штити интерес очекивања и заснована је на колективној обавези чланица СТО да поштују правила и принципе установљене споразумима донетим у оквиру ове Организације. Аутор закључује да дистрибутивна правда нема за циљ компензацију, него поновно успостављање понашања које је у складу са правом СТО. У том смислу, усмерена је на будуће одвијање трговине. Основни механизам остваривања дистрибутивне правде садржан је у СТО систему решавања спорова који омогућава свакој чланици СТО да покрене процедуру, под условом да има правни интерес, против друге чланице, уколико са разлогом сматра да њене унутрашње мере крше СТО споразум. Иако је доминантан модалитет заштите, дистрибутивна правда егзистира у корелацији и узајамној зависности са корективном правдом, којом се штите појединачни интереси чланица СТО.	M51
	Урош Здравковић, О узроцима и карактеристикама спорова у оквиру Светске трговинске организације, <i>Право и привреда</i> , 2015, Бр. 7-9, стр. 254-268. ISSN 0354-3501 <i>Кратак опис садржаних до 100 речи</i>	
3	У овом раду аутор анализира узроке због којих настају спорови у оквиру СТО, њихове карактеристике и врсте. До трговинског спора у оквиру СТО долази када једна чланица (држава или друга самостална царинска територија) унилатералним мерама прекрши своје обавезе утврђене СТО споразумима, и тиме нанесе штету другој чланици. Мотиви за кршење обавезе могу бити разни, а најчешће је то заштита домаће индустрије од конкуренције из увоза, или извозна промоција сопствене индустрије. Како аутор наводи, трговински спорови не настају случајно и насумице, већ су готово увек резултат одређене економске, или пак политичке, активности. Аутор чини образложени избор најзначајнијих врста спорова и детаљније их анализира у даљем раду.	M51
4	Урош Здравковић, Мултилатерални систем решавања међудржавних трговинских спорова од GATT-а 1947 до оснивања Светске трговинске организације, <i>Страни правни</i>	M51

Аутор објашњава на који начин се систем решавања спорова у оквирима СТО развијао из концепта предвиђеног Општим споразумом о царинама и трговини - *GATT* 1947. Систем у оквиру *GATT*-а 1947 је иницијално био дипломатски оријентисан. Након завршетка Уругвајске рунде преговора (1986-1994), долази до оснивања СТО, а резултат је и посебан споразум којим је регулисана материја решавања спорова - Договор о правилима и процедурама за решавање спорова (*Dispute Settlement Understanding – DSU*). *DSU* уводи крупне реформе у дотадашњи начин решавања спорова и један је од најзначајнијих споразума у оквиру СТО. Аутор наводи да систем решавања спорова постаје искључиво заснован на правним нормама СТО (енг. *rule oriented approach*), због чега је, за разлику од претходног система, добио епитет „легалистичког“.

Урош Здравковић, Интерпретативна надлежност панела и Апелационог тела у поступку решавања спорова пред Светском трговинском организацијом, *Право и привреда*, Бр. 4-6 (2014), стр. 462-475.

- 5 Аутор у овом раду критички сагледава праксу Апелационог тела којом је успостављен механизам обавезног слеђења претходних интерпретација садржаних у усвојеним М51 извештајима Органа за решавање спорова. Оваква пракса омогућава усвојеним извештајима стицање *de facto* статуса извора права СТО у ужем смислу, обавезујућег за све чланице СТО, што далеко излази из оквира намере оснивача СТО. У другом делу рада говори се о методама интерпретације, а потом и о ограничењу надлежности панела и Апелационог тела да путем разјашњења СТО норми додају или умањују права и обавезе из обухваћених споразума.

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Образложење

Кандидат је у категорисаним часописима објавио пет радова који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације. Три рада је кандидат објавио пре одобрења теме докторске дисертације, док је два рада објавио након одобрења теме, од којих је један објављен у часопису који издаје факултет Универзитета у Нишу. Сви радови су објављени у научним часописима категорије М51.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Дисертација је написана на 390 страна компјутерски обрађеног текста формата А4. У тексту Дисертације је цитирано 47 књига, уџбеника и монографија (од којих је 7 објављено на српском језику, док је 40 објављено на страним језицима), 225 чланака (од којих је 28 објављено на српском, а 197 на страним језицима), 159 извештаја и одлука из праксе решавања спорова у оквиру СТО и током *GATT* ере, 7 пресуда различитих међународних судова, 20 правних извора, 7 званичних докумената међународних организација и 3 извора из штампе, што чини укупно 468 цитираних извора у Дисертацији. Текст Дисертације садржи 829 напомена.

Дисертација се састоји од уводних излагања, приступне расправе и три дела, након чега следе завршна излагања и закључци. Подела на делове је извршена на основу најзначајнијих целина у оквиру предмета истраживања. Делови се састоје из више области излагања које су подељене на главе. Дисертација садржи и шест табела које помажу у илустрацији појединих сегмената излагања.

Приступна расправа садржи општа излагања о концепту дистрибутивне правде, са посебним освртом на поимање овог модалитета правде у међународним трговинским односима и СТО.

Први део носи назив „Систем решавања спорова као основни механизам остваривања дистрибутивне правде у оквиру СТО.“ Састоји се од пет глава. Глава I се бави узроцима, карактеристикама и врстама спорова који настају у оквиру СТО. У Глави II се анализирају: историјат мултилатералног решавања међудржавних трговинских спорова у оквиру Споразума *GATT* 1947,

настанак садашњег система у оквиру СТО и органи надлежни за решавање спорова пред СТО. Глава III се бави изворима права који су релевантни за питање решавања спорова пред СТО. У Глави IV се анализирају циљеви система решавања спорова. Излагање у оквиру Главе V посвећено је материјално-правном основу покретања поступка решавања спорова пред СТО.

Други део носи назив „Претпоставке остваривања дистрибутивне правде у пред-парничној и парничној фази спора између чланица СТО.“ Овај део Дисертације је подељен на три главе. Глава I садржи излагања о интересу и капацитету чланица СТО за учествовање у *DSU* процедурама, као материјалној претпоставци остваривања дистрибутивне правде унутар СТО. Глава II се бави процесно-правним претпоставкама остваривања дистрибутивне правде у пред-парничној фази спора између чланица СТО. Глава III се састоји од излагања која су у вези са претпоставкама остваривања дистрибутивне правде у парничној фази спора између чланица СТО, која отпочиње моментом формирања панела и траје до усвајања извештаја о меритуму спора од стране Органа за решавање спорова.

Трећи део носи назив „Претпоставке остваривања дистрибутивне правде у пост-парничној фази односа између чланица СТО.“ Овај део је подељен на две главе. Глава I је посвећена извештајима Органа за решавање спорова и њиховом дејству на обавезе чланица СТО. Глава II се бави средствима која, у оквиру *DSU* система, чланица СТО - тужиоцу стоје на располагању у случају да тужена чланица не изврши препоруке које је усвојио ОРС.

Последњи део Дисертације представљају закључна излагања у виду синтезе најзначајнијих анализа у тексту Дисертације.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Предмет истраживања у Дисертацији представљају механизми помоћу којих систем решавања спорова пред СТО омогућава реализацију дистрибутивне правде у оквиру ове Организације. Дисертација садржи продубљена и логички систематизована сазнања о систему решавања спорова у СТО и његовом значају за остваривање дистрибутивне правде у оквиру СТО. Кандидат је применом одговарајућих научних метода дошао до релевантних закључака и предлога у вези са предметом истраживања. Свеобухватно су сагледани и презентовани механизми помоћу којих систем решавања спорова омогућава реализацију дистрибутивне правде у СТО. Такође, у Дисертацији се указује и на слабости система решавања спорова у СТО, односно на препреке које отежавају потпуну реализацију дистрибутивне правде. С тим у вези, у Дисертацији се предлажу другачија решења која би ефикасније допринела суштинском остварењу дистрибутивне правде, односно заштити колективног интереса очекивања чланица СТО.

Резултати научног истраживања приказани у Дисертацији се састоје од релевантних и аргументовних закључака који су потврдити све постављене хипотезе. Фонд литературе коју је кандидат користио је одговарајућ за предмет истраживања. Коришћена литература је усклађена са предметом истраживања. Кандидат је обрадио и анализирао велики број извора из праксе решавања спорова пред СТО.

У складу са претходно изнетим оценама, Комисија констатује да су у потпуности остварени постављени циљеви научног истраживања Дисертације.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Теоријски значај и допринос Дисертације огледа се у целовитом приказу феномена приступа правди и правне заштите у оквиру Светске трговинске организације. Домаћој и широј научној заједници је путем Дисертације обезбеђен неопходан извор сазнања о систему решавања спорова пред СТО. Комисија посебно има у виду и да је област решавања спорова у СТО у домаћој и регионалној научној заједници тек почетно истражена и приказана. Свеобухватни и систематизовани преглед овог проблема пружиће научној заједници неопходна сазнања, а може омогућити осталим заинтересованим појединцима основ и инспирацију за даља истраживања ове комплексне правне области.

Практични допринос Дисертације се састоји у презентацији сазнања која ће бити од користи носиоцима јавне власти приликом креирања и спровођења трговинске и спољнотрговинске политике. Ово је посебно значајно због чињенице да се Република Србија налази у завршној фази приступања у СТО. Чланство у СТО доноси бројне привилегије, али и читав пакет обавеза. То условљава потребу да креатори и извршиоци трговинске политике буду што боље упознати са правилима ове Организације, како би на најделотворнији начин штитили интересе домаће привреде. У том смислу, резултати

истраживања који су заступљени у Дисертацији могу бити од велике помоћи владиним службеницима у доношењу и спровођењу одговарајућих одлука у вези са будућим чланством Републике Србије у СТО.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидат је логички поставио систематику Дисертације, определио је актуелне и оригиналне хипотезе и користио савремене методе научног истраживања. Структура Дисертације је оригинално постављена. Теме у Дисертацији су квалитетно, доследно и свеобухватно обрађене у једну кохерентну целину. Анализом текста Дисертације уочава се кандидатова доследна и потпуна фокусираност на главни истраживачки проблем. Приликом обраде предмета истраживања коришћена је одговарајућа литература. Закључке које кандидат образлаже у Дисертацији одликује егзактност. Дисертација садржи нову аргументацију и нове предлоге за унапређење система решавања спорова пред СТО. Кандидат цитира радове и дела других писаца у складу са начелима академске коректности, јасно одвајајући сопствени текст, закључке и идеје од туђих. Све набројане оцене увршћују Дисертацију у самостални научни рад.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Докторска дисертација под називом „Остваривање дистрибутивне правде у систему решавања спорова пред Светском трговинском организацијом“, кандидата Уроша Здравковића, резултат је обраде значајне теме у области Међународног трговинског права, а посебно у области права Светске трговинске организације. Комисија сматра да су постављени циљеви Дисертације испуњени. Текст Дисертације је писан јасним језиком. Излагање је уједначено и квалитетом и темпом у читавом тексту. Систематизација рада је коректна.

Литература коришћена у раду обухвата релевантне изворе. Грађа на којој се темељи истраживање коришћена је рационално, критички и у складу са начелом академске коректности. Напомене су адекватно позициониране и оправдане.

Посебан допринос Дисертације огледа се у чињеници да је излагање праћено практичним примерима који су садржином и местом умесно представљени.

Једногласна је оцена Комисије да урађена докторска дисертација „Остваривање дистрибутивне правде у систему решавања спорова пред Светском трговинском организацијом“, кандидата Уроша Здравковића, представља оригинални научни рад и допринос науци Међународног трговинског права, те са задовољством предлаже Наставно-научном већу да прихвати овај Извештај и одобри јавну одбрану докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Број Одлуке о именовању Комисије

НСВ број 8/18-01-001/18-034

Датум именовања Комисије

23.02.2018. године

Р. бр.

Име и презиме, звање

Потпис

1.	Радован Вукадиновић, редовни професор, академик Право, ужа трговинско-правна научна област <small>(Научна област)</small>	Председник Правни факултет Универзитета у Крагујевцу <small>(Установа у којој је запослен)</small>	
2.	Александар Тирић, редовни професор Право, ужа трговинско-правна научна област <small>(Научна област)</small>	ментор, члан Правни факултет Универзитета у Нишу <small>(Установа у којој је запослен)</small>	
3.	Предраг Цветковић, редовни професор Право, ужа трговинско-правна научна област <small>(Научна област)</small>	ментор, члан Правни факултет Универзитета у Нишу <small>(Установа у којој је запослен)</small>	

Датум и место: